

KRYSTYNA ŻOŁĄDKIEWICZ

Uniwersytet Gdański

AUSTRALIA JAKO PARTNER HANDLOWY POLSKI

Streszczenie

Australia należy do najbardziej rozwiniętych i otwartych gospodarek świata. Jest ważnym eksporterem surowców i artykułów rolnych oraz importerem towarów przemysłowych. Wśród głównych partnerów handlowych znajdują się kraje Azji Wschodniej, Unia Europejska i Stany Zjednoczone. Zwraca uwagę zmniejszający się udział UE na korzyść krajów azjatyckich, co wpisuje się w trwający już od dekady „wiek Azji”. Nadal jednak UE pozostaje ważnym partnerem handlowym, zwłaszcza jako źródło importu Australii. Na tym tle ciekawie prezentuje się wymiana handlowa Australii i Polski, a szczególnie znaczny wzrost polskiego eksportu i bardzo wysoki dodatni bilans handlowy Polski. Celem artykułu jest pokazanie tendencji w polsko-australijskiej wymianie handlowej na tle sytuacji gospodarki Australii oraz zasygnalizowanie czynników determinujących te obroty.

Słowa kluczowe: eksport, import, bilans handlowy, obroty handlowe, wzrost gospodarczy

Wprowadzenie

Nieprzerwanie już od ponad trzech dekad Australia jest jedną z najbardziej otwartych i dynamicznie rozwijających się gospodarek świata, często określana mianem „szczęśliwego kraju” (*lucky country*). Mimo że jeszcze na początku XXI wieku była czasami określana jako „gospodarka starego typu” (*old economy*) przez pryzmat dużego znaczenia i wykorzystywania sektora wydobywczego i mały udział sektorów nowych technologii informatycznych i komunikacyjnych,

to dane statystyczne przeczą temu pogładowi. Produkcja przemysłowa w całym okresie rosła średniorocznie o 1,5%, a eksport produktów przetworzonych wzrastał o 6,7% średniorocznie. Wśród głównych towarów przemysłowych znajdowały się farmaceutyki, instrumenty badawcze i specjalistyczne maszyny. Tym niemniej nawet w kontekście stwierdzeń o „gospodarce starego typu” pod koniec pierwszej dekady Australia okazała się być beneficjentem zmian popytu w gospodarce światowej. Okazało się bowiem, że hipoteza Prebisha-Singera, mówiąca o utrzymywaniu się negatywnego trendu cen surowców i żywności (*commodities*) w relacji do cen towarów przemysłowych i usług, stała się nieaktualna w obliczu zmian zachodzących w gospodarkach azjatyckich¹. W efekcie Australia, ze swoją obfitością minerałów, uplasowała się jako trzynasta gospodarka świata i siódme najbogatsze społeczeństwo². Głównym motorem wzrostu gospodarczego Australii jest olbrzymi popyt wewnętrzny i eksport.

Wśród najważniejszych partnerów handlowych Australii po stronie eksportu znajdują się kraje Azji Wschodniej (71% eksportu ogółem), Europy (8% eksportu ogółem, w tym 7% przypada na EU), obu Ameryk (6% eksportu ogółem) i Oceanii (4%). Po stronie importu Australii również główna pozycja przypada na kraje Azji Wschodniej (49% importu ogółem), Europy (19% importu ogółem, w tym 17% przypada na EU), obu Ameryk (15% importu ogółem) i Oceanii (4%)³. Zwraca uwagę rosnąca pozycja Azji (Chin, Japonii, Korei, Indii) i zmniejszający się udział Unii Europejskiej, niemniej kraje UE nadal pozostają ważnym partnerem handlowym, zwłaszcza jako źródło importu Australii (Niemcy zajmują piąte miejsce wśród głównych krajów pochodzenia australijskiego importu). Na tym tle ciekawie prezentuje się wymiana handlowa Australii i Polski, a szczególnie znaczny wzrost polskiego eksportu i bardzo wysoki dodatni bilans handlowy Polski z tym krajem.

Celem niniejszego opracowania jest pokazanie tendencji w polsko-australijskiej wymianie handlowej na tle sytuacji gospodarki Australii oraz zasygnalizowanie czynników determinujących te obroty.

---

¹ Szerzej zob. C. Gillitzer, J. Kearns, *Long-Term Patterns in Australia's Terms of Trade*, RBA Research Discussion Paper 2005-01, Reserve Bank of Australia, Sydney, April 2005.

² J. Grimond, *No worries?*, „The Economist” 26.05.2011.

³ W statystykach australijskich kraje Azji Wschodniej to Chiny, Hongkong, Japonia, Korea Płd., Tajwan oraz kraje członkowskie ASEAN (10). *Summary of Australia's Trade*, Australian Government, www.dfat.gov.au/trade/trade-and-economic-statistics.html (1.03.2012).

1. Sytuacja gospodarki Australii

Gospodarka Australii jest jedną z najlepiej rozwijających się na świecie. Podczas gdy od początku globalnego kryzysu finansowego (*global financial crisis* – GFC) większość krajów rozwiniętych „boryka się” z problemami, gospodarka tego kraju wzrosła w tym okresie o około 10%⁴. Według gubernatora Centralnego Banku Australii (Reserve Bank of Australia – RBA), Glenna **Stevensa**, wśród najważniejszych przyczyn, które spowodowały stosunkowo mały wpływ GFC na gospodarkę Australii, były: relatywnie dobra kondycja australijskiego systemu bankowego, zastosowanie właściwych decyzji makroekonomicznych stymulujących wzrost gospodarczy, rosnąca gospodarka Chin, powodująca wzrost zapotrzebowania na surowce i energię, a w rezultacie poprawę australijskich *terms of trade* i wzrost wydatków inwestycyjnych oraz odpowiednia reakcja i kształtowanie się kursu waluty australijskiej względem sytuacji w gospodarce.

Od lat 60. XX wieku PKB Australii wykazuje stały wzrost, choć ulegało pewnym wahaniom. Średnioroczne tempo wzrostu gospodarki australijskiej w tym okresie kształtowało się na poziomie 5,1% w latach 60., 3,1% w latach 70., 3,4% w latach 80., 3,4% w latach 90., 3,0% w latach 2000. Ponadto przez cały okres Australia charakteryzowała się relatywnie niską stopą bezrobocia (odpowiednio 2,0%; 3,9%; 7,6%; 8,8%; 5,5%). W roku 2009, gdy pojawił się z globalnym kryzysem finansowym, gospodarka Australii nadal wykazywała wzrost na poziomie 1,5%, w 2010 roku w wysokości 2,4%, a w 2011 roku w wysokości 2,2% oraz jedną z najniższych stóp bezrobocia spośród krajów OECD (w 2009 r. 5,6%, w 2010 r. 5,2%, w 2011 r. 5,1%). Gospodarkę Australii cechuje przy tym niski poziom długu publicznego, relatywnie niski poziom inflacji (3,1% w 2011 r., a szacowany dla 2012 r. – 2,0%) oraz utrzymujące się na wysokim poziomie inwestycje, w tym znaczny wzrost inwestycji w sektorze wydobywczym⁵. Inwestycje w sektorze surowcowym, zwłaszcza surowców dla przemysłu stalowego oraz surowców energetycznych – ropy naftowej, gazu ziemnego

⁴ Szerzej zob. G. Stevens, *The Lucky Country*, www.rba.gov.au/speeches/2012/sp-gov-240712.html (10.03.2012).

⁵ Opracowanie własne na podstawie *Trade at a Glance 2012*, Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), Market Information and Analysis Section, Canberra October 2012, s. 19; *Australia Fact Sheet*, DFAT, Market Information and Analysis Section, Canberra, December 2012; J. Kearns, Ph. Lowe, *Australia's Prosperous 2000s: Housing and the Mining Boom*, Research Discussion Paper 2011-7, Reserve Bank of Australia, Sydney, December 2011, s. 5–8. Centralny Bank Australii (Reserve Bank of Australia – RBA) szacuje, że w sektorze wydobywczym udział inwestycji zagranicznych jest większy niż gospodarce ogółem. Z jednej stro-

i węgla, związane były ze stale rosnącym popytem „gospodarek wschodzących”. W rezultacie olbrzymie zapotrzebowanie tych krajów spowodowało wzrost cen surowców, znacznie przewyższający skalę tego zjawiska w porównaniu z latami 70. XX wieku, i w konsekwencji w latach 2003–2011 światowe ceny surowców eksportowanych przez Australię (wyrażone w USD) wzrosły o ponad 300%⁶.

Po stronie czynników wewnętrznych, które determinują wzrost gospodarczy Australii, jest kumulacja kształtowania się trzech głównych elementów: konsumpcji, inwestycji oraz eksportu netto (wartość eksportu towarów i usług pomniejszona o wartość ich importu). Siłą napędową gospodarki australijskiej, zwłaszcza na przełomie XX i XXI wieku, były wydatki gospodarstw domowych związane z rosnącymi dochodami i bogaceniem się Australijczyków, w tym na zakup mieszkań i domów. Ważną rolę odegrały także rosnące wydatki inwestycyjne, początkowo na inwestycje w sektorach niegórnictw, a od połowy dekady – w efekcie wzrostu cen surowców – głównie w sektorze wydobywczym. RBA szacuje, że od 2010 roku na inwestycje w sektorze wydobywczym przypadało średnio prawie 20% inwestycji ogółem w Australii, znacznie więcej niż w poprzednich dekadach⁷. Jak oceniają to eksperci RBA, E. Connolly i D. Orsmond, motorem wzrostu gospodarczego Australii był w większym stopniu popyt krajowy niż nawet wzrost eksportu, który był słabszy, niż to przewidywano, nawet pomimo znacznego wzrostu gospodarczego najważniejszych partnerów handlowych przez cały analizowany okres⁸.

Eksport utrzymujący się na relatywnie wysokim poziomie był także podstawowym źródłem wzrostu Australii. Gospodarka Australii jest relatywnie mała, otwarta i w znacznym stopniu uzależniona od gospodarki światowej poprzez rynki finansowe i eksport towarowy. W roku 2012 wartość wymiany handlowej i usługowej Australii wyniosła około 620 mld AUD (eksport 301,3 mld AUD i import 318,0 mld AUD)⁹. Eksport towarów i usług generuje około 22% PKB

---

ny powoduje to ograniczenie korzyści wynikających z wzrostu cen surowców, z drugiej jednak ma pozytywny wpływ na gospodarkę w okresie spadku cen. *Ibidem*, s. 32–33.

⁶ E. Connolly, D. Orsmond, *The Mining Industry: From Bust to Boom*, Research Discussion Paper 2011-8, Reserve Bank of Australia, Sydney, December 2011, s. 2–3.

⁷ Ph. Lowe, *Changing Relative Prices and the Structure of the Australian Economy*, RBA Sydney, 9.03.2011.

⁸ E. Connolly, D. Orsmond, *op.cit.*

⁹ AUD – dolar australijski (średni kurs w 2012 r. wyniósł 1 AUD = 1,0367 USD). W artykule wykorzystano statystyki australijskie wyrażone w dolarach australijskich celem zapewnienia jednolitości przytaczanych danych oraz ich największej aktualności (dane uwzględniające 2012 r.). Dane: *Summary of Australia's Trade...*

i był jedynym z czynników, który pozwolił na uniknięcie poważniejszych konsekwencji globalnego kryzysu finansowego. Co piąte miejsce pracy w Australii jest związane z eksportem, co stanowi około 2 mln zatrudnionych¹⁰. Ocenia się, że firmy te należą do najbardziej dynamicznych i konkurencyjnych, a więc rozszerzanie relacji handlowych będzie zapewniać dalszy rozwój. Dzięki handlowi zagranicznemu australijskie firmy mają bowiem dostęp do globalnego rynku, co przekłada się na innowacyjność i nowoczesność całej gospodarki¹¹. Dodatkowo szacuje się, że liberalizacja handlu, przeprowadzana od połowy lat 70. XX wieku, zwiększyła siłę nabywczą każdego konsumenta co najmniej o 1000 AUD w ciągu roku¹².

Wśród czynników zewnętrznych, które determinowały wzrost gospodarczy Australii od początku XXI wieku, były dynamicznie rosnące gospodarki Azji (obecny okres nazywany jest „wiekiem Azji” – *Asian Century*¹³). Zwraca uwagę istotna zmiana w relacjach ekonomicznych Australii i przesunięcie od tradycyjnie bliskich relacji handlowych ze Stanami Zjednoczonymi do Azji, a zwłaszcza do Chin i Indii¹⁴. Gospodarki Azji (bez Japonii) zwiększyły swój udział w światowym PKB z 10% w 2000 roku do 17% w 2010 roku. Właśnie Australia stała się jednym z beneficjentów tego wzrostu, głównie jako eksporter węgla i rudy żelaza. Wynikało to między innymi z relatywnej bliskości obu rynków. Jednocześnie wzrost gospodarek azjatyckich oznaczał dla Australii zmniejszanie izolacji gospodarczej od głównych centrów gospodarczych świata, określanego często jako „tyrania oddalenia”. Mimo że geograficzne oddalenie – mierzone odległością między Australią a głównymi azjatyckimi gospodarkami – jest większe pomiędzy Sydney i Pekinem czy New Delhi, niż na przykład pomiędzy Londynem a tymi centrami, to jednak dla Australii są to obecnie najważniejsze gospodarki w kon-

---

¹⁰ *Australia – Trade Matters 2012*, Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), www.dfat.gov.au/trade (9.03.2012).

¹¹ *Trade at a Glance 2012...*, Introduction.

¹² Szerzej zob. K. Żołądkiewicz, *Economic Cooperation Between Poland and Australia*, w: *Poland in the Light of the Global Economy Tendencies. Trends in the World Economy*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009, s. 137–138.

¹³ Por. P. Lamy, *Dyrektor generalny WTO*, w: *Asian Century' Means Shared Prosperity, Responsibility and Multilateral Agreements*, WTO News, 11.03.2013.

¹⁴ J. Kearns i Ph. Lowe podkreślają, że raporcie RBA analizującym lata 90. XX w. określenie Stany Zjednoczone pojawiało się 93 razy, natomiast Chiny lub chińskie ani razu. Por. J. Kearns, Ph. Lowe, *op.cit.*, s. 1.

tekście współpracy gospodarczej¹⁵. Co prawda przeczą temu w pewnym stopniu dane dotyczące zmian wskaźnika handlu zagranicznego w relacji do PKB, który wzrósł w latach 90. XX wieku w rezultacie obniżek ceł, ale od początku XXI wieku pozostaje na stosunkowo niezmiennym poziomie nawet pomimo gwałtownego wzrostu gospodarek azjatyckich¹⁶. Wśród korzyści tej względnej bliskości gospodarek azjatyckich wymienia się też wzrost współpracy w innych dziedzinach, zwłaszcza w usługach turystycznych i edukacyjnych.

Pozytywne efekty związane są nie tylko ze wzrostem australijskiego eksportu, ale też z rosnącym tanim importem towarów przetworzonych z krajów azjatyckich, co skutkowało znaczną poprawą *terms of trade*¹⁷. Od początku XXI wieku australijskie *terms of trade* wzrosły o około 90% w stosunku do ich średniego poziomu z lat 90. XX wieku¹⁸. W tym wypadku korzystny wpływ od prawie dziesięciu lat miał także poziom kursu dolara australijskiego.

2. Zmiany w handlu zagranicznym Australii

Obroty towarowe handlu zagranicznego Australii wyniosły w 2012 roku 503 mld AUD. Australijski eksport towarowy wyniósł 249,606 mld AUD (eksport usług – 51,679 mld AUD), a import towarowy – 253,414 mld AUD (import usług – 64,597 mld AUD). Rok 2012 zamknął się nieznacznym deficytem w bilansie handlowym w wysokości –3,8 mld AUD (dla porównania w 2011 r. uzyskano nadwyżkę w wysokości ok. 28 mld AUD¹⁹).

---

¹⁵ Por. S. Guttman i A. Richards oraz A-C Disdier i K. Head, którzy jednoznacznie oceniają, że ekspansja gospodarcza Azji redukuje relatywną izolację ekonomiczną Australii w relacji do centrów. S. Guttman, A. Richards, *Trade Openness: An Australian Perspective*, „Australian Economic Papers” 2006, No. 45 (3), s. 188–203; E. Connolly, D. Orsmond, *op.cit.*, s. 12.

¹⁶ J. Kearns, Ph. Lowe, *op.cit.*, s. 12.

¹⁷ Australia jest piątym największym eksporterem usług edukacyjnych spośród krajów OECD. *Ibidem*, s. 12–13. Jednocześnie rolę Chin w obecnym wzroście gospodarczym Australii można przyrównać do znaczenia Japonii w jej rozwoju od lat 60. XX w. Przełomowym momentem było podpisanie w 1957 r. umowy handlowej z Japonią, tzw. traktatu z Nara, która rozpoczęła ekspansję australijskiego eksportu surowców do Japonii i była początkiem stopniowego procesu rozwijania australijskiej współpracy z krajami Azji Wschodniej. Szerzej zob. K. Żołądkiewicz, *Integracja ekonomiczna Australii i Nowej Zelandii jako przykład współczesnych procesów integracyjnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2007, s. 59.

¹⁸ Ph. Lowe, *op.cit.*

¹⁹ W 2011 r. eksport wyniósł 263 mld AUD, import – 235 mld AUD.

Najważniejszym partnerem Australii są Chiny. Oznaczało to zmianę pozycji Japonii i Stanów Zjednoczonych w handlu zagranicznym Australii. Jeszcze przed dziesięciu laty Japonia była podstawowym miejscem eksportu Australii i USA – najważniejszą dostawcą australijskiego importu. Wśród siedmiu największych partnerów handlowych Australii w eksporcie i sześciu w imporcie znajdują się obecnie kraje azjatyckie (por. tab. 1–2). Ponadto Indie, które w 2002 roku zajmowały dopiero dwunastą pozycję jako rynek eksportowy Australii, w 2012 roku znalazły się już na czwartej pozycji. Swoje wysokie miejsce, zarówno w eksporcie, jak i imporcie, utraciły tradycyjnie ważne kraje dla Australii – Nowa Zelandia i Wielka Brytania. Może to świadczyć o przewartościowaniu w strategii obrotów handlowych Australii i jest odpowiedzią na zmiany dokonujące się w układzie sił w gospodarce światowej. Przesunięcie w kierunku Azji to krok w stronę zmniejszania „tyranii oddalenia” Australii od głównych centrów ekonomicznych i odpowiedź na przesuwanie się gospodarki światowej w stronę Azji-Pacyfiku. Można to też odnieść do efektów powstających stref wolnego handlu Australii z krajami tego regionu²⁰.

Tabela 1. Główni partnerzy w eksporcie Australii w latach 2002 i 2012 (mld AUD i %)

2002			2012		
Kraj	mld AUD	%	Kraj	mld AUD	%
1. Japonia	22,2	18,6	1. Chiny	73,3	29,4
2. USA	11,5	9,6	2. Japonia	48,0	19,2
3. Korea Południowa	10,0	8,4	3. Korea Południowa	19,9	8,0
4. Chiny	8,4	7,0	4. India	12,2	4,9
5. Nowa Zelandia	7,9	6,6	5. USA	9,4	3,8
6. Wielka Brytania	5,6	4,7	6. Tajwan	8,0	3,2
7. Singapur	5,0	4,2	7. Nowa Zelandia	7,4	3,0
8. Tajwan	4,7	3,9	8. Singapur	7,1	2,8
9. Hongkong	3,5	2,9	9. Wielka Brytania	6,7	2,7
10. Indonezja	3,1	2,6	10. Maleszja	5,1	2,0
Ogółem eksport	119,5	100,0	Ogółem eksport	249,6	100,0

Źródło: obliczenia własne na podstawie *Composition of Trade Australia 2004*, Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), Market Information and Analysis Section, Canberra, May 2005, s. 48; *Summary of Australia's Trade...*

²⁰ Szerzej zob. *Globalizacja i regionalizacja w gospodarce światowej*, red. R. Orłowska, K. Żołądkiewicz, PWE, Warszawa 2012.

Tabela 2. Główne kraje pochodzenia australijskiego importu w latach 2002 i 2012 (mld AUD i %)

2002			2012		
Kraj	mld AUD	%	Kraj	mld AUD	%
1. USA	23,1	18,1	1. Chiny	44,5	17,6
2. Japonia	15,7	12,3	2. USA	30,5	12,0
3. Chiny	12,8	10,0	3. Japonia	19,1	7,5
4. Niemcy	7,3	5,7	4. Singapur	14,5	5,7
5. Wielka Brytania	5,8	4,5	5. Niemcy	11,2	4,4
6. Nowa Zelandia	4,9	3,8	6. Tajlandia	10,2	4,0
7. Korea Południowa	4,8	3,8	7. Maleszja	9,6	3,8
8. Singapur	4,3	3,4	8. Korea Południowa	9,9	3,9
9. Indonezja	4,2	3,3	9. Nowa Zelandia	6,7	2,6
10. Maleszja	3,9	3,0	10. Wielka Brytania	5,1	2,0
Ogółem import	127,7	100,0	Ogółem import	253,4	100,0

Źródło: jak pod tabelą 1.

Analizując strukturę towarową handlu zagranicznego Australii, tradycyjnie zwraca uwagę asymetrię w tych obrotach. W wywozie przeważają surowce i produkty rolne, w imporcie zaś towary przetworzone (por. tab. 3–4). W ostatniej dekadzie nastąpiło nawet zwiększenie udziału produktów podstawowych w eksporcie (z 60% do 75% eksportu) i jednocześnie zmniejszenie udziału produktów przemysłowych w imporcie (z 85% do 70%). Było to częściowo efektem wzrostu importu produktów podstawowych (z 13,5% do 21%). Ponadto na 12 głównych pozycji w eksporcie Australii, na które łącznie przypada 70% eksportu ogółem, aż dziesięć stanowiły surowce i towary rolne, a tylko dwie to towary przetworzone – aluminium i lekarstwa (włączając weterynaryjne). W imporcie na 12 pozycji, które łącznie stanowiły 41% importu ogółem, dziewięć to towary przetworzone, a tylko trzy – surowce (ropa naftowa surowa, złoto, ropa naftowa rafinowana).

Jak sygnalizowano, relatywnie zmniejsza się pozycja Unii Europejskiej jako partnera handlowego Australii. Wskazują na to dane, z których wynika, że australijski eksport do krajów UE stanowił w 2002 roku (UE-25) 12,6% eksportu ogółem, a w 2012 roku (EU-27) – już tylko 7,0% (i był niższy o 11,0% niż rok wcześniej). W imporcie sytuacja jest korzystniejsza, gdyż o ile w 2002 roku import wyniósł 23,3% importu Australii ogółem, o tyle 10 lat później, w 2012 roku, wyniósł 17,0% importu ogółem (w tym wypadku nastąpił wzrost w stosunku do poprzed-

Tabela 3. Struktura towarowa obrotów towarowych Australii w latach 2002 i 2012

Grupy towarowe	Eksport				Import			
	2002		2012		2002		2012	
	mln AUD	%	mln AUD	%	mln AUD	%	mln AUD	%
Produkty podstawowe	70,3	58,9	184,7	74,0	17,3	13,5	55,6	21,9
Żywność nieprzetworzona	10,4	8,7	14,2	5,7	1,4	1,1	1,7	0,7
Żywność przetworzona	14,4	12,0	15,4	6,2	4,7	3,0	10,6	4,2
Paliwa	24,7	20,7	70,5	28,2	9,3	7,3	41,0	16,2
Surowce mineralne	14,4	12,0	77,2	30,9	0,5	0,4	1,0	0,4
Pozostałe podstawowe	6,4	5,4	7,4	3,0	1,4	1,1	1,3	0,5
Produkty przemysłowe	37,6	31,5	40,4	16,2	107,2	84,0	175,0	69,1
Mniej przetworzone	12,0	10,1	12,3	4,9	11,5	9,0	14,8	5,8
Wysoko przetworzone	25,6	21,4	28,1	11,3	95,7	74,9	160,2	63,2
Pozostałe (w tym złoto)	11,5	9,6	23,1	9,3	3,2	2,5	11,7	4,6
Eksport/import ogółem	119,5	100,0	249,6	100,0	127,7	100,0	253,4	100,0

Źródło: jak pod tabelą 1.

Tabela 4. Główne towary w eksporcie i imporcie Australii w 2011 roku*

Lp.	Eksport	mln AUD	%	Import	mln AUD	%
1.	Ruda żelaza	64,1	24,4	Surowa ropa naftowa	20,8	8,8
2.	Węgiel	46,8	17,8	Ropa naftowa rafinowana	14,3	6,1
3.	Złoto	16,0	6,1	Samochody osobowe	14,2	6,0
4.	Surowa ropa naftowa	11,5	4,4	Leki (też weterynaryjne)	8,5	3,6
5.	Gaz ziemny	11,1	4,2	Sprzęt telekomunikacyjny	8,3	3,5
6.	Pszenica	6,1	2,3	Komputery	6,6	2,8
7.	Rudy aluminium	5,4	2,1	Samochody ciężarowe	6,2	2,6
8.	Rudy miedzi	5,4	2,1	Złoto	6,0	2,5
9.	Wołowina	4,7	1,8	Sprzęt budownictwa lądowego	4,3	1,8
10.	Aluminium	4,7	1,8	Meble i ich części	2,8	1,2
11.	Miedź	3,9	1,5	Opony gumowe	2,7	1,1
12.	Leki (też weterynaryjne)	3,3	1,2	Części samochodowe	2,6	1,1
	Eksport ogółem (%)	183,0	69,7	Import ogółem (%)	97,3	41,1
	Eksport ogółem	263,2	100,0	Import ogółem	235,9	100,0

* Najnowsze dostępne dane (marzec 2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Trade at a Glance 2012...*, s. 7–8.

niego roku)²¹. Z kolei Australia znajduje się także na dosyć dalekiej, 13, pozycji wśród głównych miejsc przeznaczenia eksportu z Unii Europejskiej i 25 pozycji wśród importerów do UE²². Wydaje się, że partnerzy nie wykorzystują w pełni swoich potencjałów we wzajemnych obrotach towarowych.

Tabela 5. Unia Europejska jako partner handlowy Australii w 2012 roku (mln AUD)

Kraje	Eksport	Import
UE 27	17,069 (19,618)*	42,630 (40,416)*
Udział UE (%)	6,8 (7,5)	17,2 (16,8)
Francja	1,078	3,817
Niemcy	1,958	11,236
Włochy	832	5,353
Holandia	2,905	1,923
Wielka Brytania	6,700	6,711
Polska	63	509

* Dane w nawiasach dotyczą 2011 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Summary of Australia's Trade...* oraz materiałów niepublikowanych otrzymanych z Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), Market Information and Analysis Section, Canberra, 8.02. 2013 (wymiana z Polską).

Z danych zawartych w tabeli 5 wynika, że prawie 40% eksportu Australii do UE było kierowane do tradycyjnego partnera handlowego – Wielkiej Brytanii, natomiast ponad połowa przywozu pochodziła z Niemiec, Wielkiej Brytanii i Holandii (odpowiednio 26,4%; 15,7%; 9,0%).

Analizując strukturę towarową australijskiego eksportu do UE, można zauważyć, że wśród ośmiu produktów, które stanowią ponad połowę całego eksportu, są surowce mineralne i rolne, natomiast dziewięć produktów stanowi ponad 40% importu towarów przemysłowych. Jednocześnie istotne jest, że kraje Unii Europejskiej nadal można zaliczyć do ważnych eksporterów na ten rynek.

Można jednak zakładać, że Unia Europejska, mająca ponad 500 mln konsumentów, stwarza duże możliwości nawiązania kontaktów handlowych i inwestycyjnych przez Australię. W kraju tym nacisk kładzie się także na bliskie więzi kulturowe i cywilizacyjne z Europą, skąd pochodzi wiele tutejszych instytucji

²¹ Obliczenia własne na podstawie *Composition of Trade Australia 2004...*, s. 60–62 oraz danych z tab. 5.

²² *European Union, Fact Sheet*, DFAT, Market Information and Analysis Section, Canberra, December 2012.

Tabela 6. Główne towary w obrotach handlowych Australii i Unii Europejskiej w 2012 roku (mld AUD i %)

Lp.	Towary	Eksport*		Towary	Import	
		mld AUD	%**		mld AUD	%**
1.	Złoto	3,8	22,2	Leki (też weterynaryjne)	4,8	11,3
2.	Węgiel	3,0	17,8	Samochody osobowe	4,4	10,4
3.	Nasiona i owoce oleiste	1,1	6,6	Sprzęt budownictwa lądowego	1,6	3,8
4.	Pozostałe rudy metali nieszlachetnych	0,7	4,0	Samochody ciężarowe	1,4	3,3
5.	Napoje alkoholowe	0,6	3,8	Maszyny specjalistyczne	1,2	2,9
6.	Ołów	0,5	2,9	Produkty medyczne i farmaceutyczne	1,2	2,9
7.	Leki (też weterynaryjne)	0,4	2,4	Mechaniczne urządzenia przenośnikowe	1,0	2,4
8.	Złote monety	0,4	2,2	Statki i łodzie	1,0	2,3
9.	Rudy metali szlachetnych (bez złota)	0,3	1,9	Instrumenty pomiarowe i kontrolne	1,0	2,3
10.	Wełna i inna sierść zwierzęca	0,3	1,6	Związki organiczno-nieorganiczne	0,9	2,1
	Eksport ogółem	17,1	100,0	Import ogółem	42,6	100,0

* DFAT pomija wśród danych statystycznych m.in. rudy żelaza, których eksport wyniósł ok. 1,7 mld AUD (co dawało trzecią pozycję).

** Obliczenia oparto na pełnych niezaokrąglonych danych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów niepublikowanych z DFAT, Market Information and Analysis Section, Canberra, 11.03.2013.

i tradycji. Zarówno fundamenty demokracji, jak i australijskiej gospodarki mają swoje źródło w Europie. W tym kontekście wzrasta także rola i znaczenie Polski dla administracji i biznesu Australii.

3. Obroty handlowe między Polską i Australią

Polska nie należy do grupy najważniejszych partnerów handlowych Australii. Obroty polsko-australijskie w 2012 roku wyniosły 571 815 tys. AUD, w tym eksport do Australii – 508 742 tys. AUD, a import z Australii – 63 073 tys. AUD. Oznacza to dodatni bilans dla Polski w wysokości 445 669 tys. AUD²³. Udział

²³ Materiały niepublikowane DFAT...

Polski w obrotach handlowych Australii, aczkolwiek stale rośnie, to jednak jest relatywnie niski, co zilustrowano w tabeli 7.

Tabela 7. Wymiana towarowa Polski z Australią w latach 2000–2012 (mln AUD)

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2000 = 100
Obroty towarowe	54	70	102	119	223	390	238	318	414	393	338	411	572	1059
Eksport	35	47	87	99	205	340	194	291	374	370	317	383	509	1454
Import	19	23	15	20	28	50	44	27	40	23	21	28	63	332
Bilans handlowy	16	24	72	79	177	290	150	264	334	347	296	355	446	

Źródło: obliczenia własne na podstawie *Composition of Trade Australia 2003, 2006*, Department of Foreign Affairs and Trade, Market Information and Analysis Section, Commonwealth of Australia, Canberra, May 2004, May 2007 oraz materiałów niepublikowanych z DFAT, Market Information and Analysis Section, Canberra otrzymanych 8.02.2013.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że w okresie 12 lat eksport z Polski do Australii wzrósł w stosunku do 2000 roku prawie 15-krotnie, a import z Australii około 3,5-krotnie. Te wyniki, zwłaszcza polski eksport, można uznać za istotne w stosunkach handlowych obu krajów, zwłaszcza jeżeli porównać wartość obrotów na poziomie prawie 600 tys. AUD w 2012 roku z ich poziomem 100 tys. AUD dekadę wcześniej. Co prawda, w analizowanym okresie, w latach 2006, 2009 i 2010, nastąpiły pewne spadki w obrotach handlowych (dotyczyło to głównie polskiego importu z Australii), ale ogólny trend był pozytywny. Szczególnie duży wzrost obrotów, w wysokości 39%, odnotowano w 2012 roku w stosunku do poprzedniego roku (odpowiednio 571 815 tys. AUD w 2012 r. i 411 066 tys. w 2011 r.). Dla porównania wzrost obrotów w 2011 roku wobec 2010 roku wyniósł 22% (337.471 tys. AUD). Rok 2012 charakteryzował się zarówno wzrostem polskiego eksportu (o 33% w stosunku do roku poprzedniego), jak i olbrzymim wzrostem importu z Australii (odpowiednio o 125%).

Podsumowując, z punktu widzenia Polski pozytywną cechą jest utrzymująca się przewaga eksportowa we wzajemnych relacjach handlowych z Australią, a tym samym stale występujące dodatnie saldo bilansu handlowego. Tym niemniej w 2011 roku. Polska została sklasyfikowana dopiero na 72 miejscu pod względem przeznaczenia australijskiego eksportu (0,0%), a w imporcie Australii na 49 miejscu (0,2%). Z kolei Australia znajdowała się na 44 pozycji wśród kra-

jów przeznaczenia polskiego eksportu (0,2% naszego eksportu ogółem) oraz na 56 pozycji wśród głównych krajów pochodzenia polskiego importu (0,1%)²⁴.

Tabela 8. Najważniejsze towary w polskim eksporcie do Australii w latach 2008–2012 (w tys. AUD, według rankingu w 2012 r.)

Towary	2008	2009	2010	2011	2012	2012 (%)
1. Leki (też weterynaryjne)	7 685	6 613	16 038	41 029	42 240	8,3
2. Samochody ciężarowe	54 568	19 444	40 323	30 960	41 203	8,1
3. Samochody osobowe	8 874	2 771	6 675	6 899	33 869	6,7
4. Inny sprzęt telekomunikacyjny	14 823	22 641	16 642	26 666	31 935	6,3
5. Mechaniczne urządzenia przENOŚnikowe i części	1 409	589	3 207	7 139	27 737	5,5
6. Meble i ich części	38 911	35 880	20 678	27 519	25 632	5,0
7. Urządzenia domowe	33 020	27 252	17 583	14 378	20 285	4,0
8. Inna aparatura i urządzenia elektryczne	13 671	15 428	11 297	15 479	18 052	3,5
9. Części samochodowe	34 860	17 318	20 397	19 193	16 951	3,3
10. Aparatura kontrolna i pomiarowa	2 799	3 009	1 637	2 329	16 711	3,3
11. Elektryczny sprzęt przekaźnikowy	3 939	2 801	3 323	6 582	13 838	2,7
% eksportu ogółem	57,3	41,6	49,8	51,9	56,7	56,7
Eksport ogółem	374 333	369 673	316 851	382 104	508 742	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów niepublikowanych z DFAT, Market Information and Analysis Section, Canberra, otrzymanych 8.02.2013.

Z analizy struktury towarowej naszych obrotów handlowych z Australią w 2012 roku, wynika, że największą pozycją w eksporcie (tab. 8) były leki, włączając leki weterynaryjne, notujące w stosunku do poprzedniego roku wzrost o 3%, ale wobec 2010 roku przyrost o ponad 123%. Stanowiły one ponad 8% eksportu ogółem i korzystne byłoby, gdyby nadal wzrastało zapotrzebowanie na nie w najbliższych latach. Na drugiej pozycji znajdowały się samochody ciężarowe (dostawcze), które w 2008 roku były najważniejszym polskim produktem eksportowym. Kolejnymi, ważnymi towarami w polskim eksporcie były samochody osobowe, sprzęt telekomunikacyjny i, wykazujące znaczny wzrost, mechaniczne urządzenia podnośnikowe. Od wielu lat istotne miejsce w polskim eksporcie zajmują także meble (oraz szkło gospodarcze, kryształy i sztućce), na które występuje

²⁴ *Poland. Fact Sheet*, DFAT, Market Information and Analysis Section, December 2012.

w Australii stały, duży popyt. Bardzo dużą dynamikę w 2012 roku wykazał też eksport aparatury kontrolnej i pomiarowej (7-krotny wzrost eksportu w stosunku do 2011 r.) oraz elektryczny sprzęt przekaźnikowy (odpowiednio 2-krotny wzrost eksportu). Z kolei eksport części samochodowe zmniejszał się w całym badanym okresie (ponad 2-krotny spadek w stosunku do 2008 r.). Ogólnie prawie 60% polskiego eksportu do Australii przypadało na 11 pozycji towarowych.

W polskim imporcie z Australii w 2012 roku (tab. 9) najważniejszą pozycję stanowił węgiel, na który przypadało 55% importu ogółem, oraz rudy metali nieszlachetnych (rudy i koncentraty magnezu) z udziałem prawie ośmioprocentowym. Na trzecim miejscu znalazły się lekarstwa, włącznie z lekami weterynaryjnymi (4%). Łącznie na te trzy pozycje towarowe przypadało 2/3 importu ogółem. Na czwartej pozycji były napoje alkoholowe, a na piątej aparatura kontrolna i pomiarowa. Te dwie grupy towarowe należą do najbardziej „stabilnych” pozycji wśród towarów importowanych, ponieważ ich import utrzymuje się na względnie porównywalnym poziomie w całym analizowanym okresie. Import wielu innych towarów charakteryzuje się znacznym wzrostem w jednym roku i niewystępowaniem w innym roku (por. pozycje 1, 2, 8, 10 w tab. 9). Dla przykładu, w 2008

Tabela 9. Najważniejsze towary w imporcie Australii z Polski w latach 2008–2012
(w tys. AUD, według rankingu w 2012 r.)

Towary		2008	2009	2010	2011	2012	2012 (%)
1.	Węgiel	0	0	0	0	34 717	55,0
2.	Rudy metali nieszlachetnych	0	0	0	107	4 869	7,7
3.	Leki (też weterynaryjne)	5 350	5 430	6 465	7 026	2 581	4,1
4.	Napoje alkoholowe	2 730	2 734	2 854	3 018	2 485	3,9
5.	Aparatura kontrolna i pomiarowa	1 389	1 861	2 427	1 629	1 902	3,0
6.	Owoce i orzechy świeże	686	403	550	1 784	1 446	2,3
7.	Skóry surowe (bez futrzarskich)	648	607	403	1 520	1 397	2,2
8.	Ryby	0	0	0	323	1 166	1,8
9.	Części samochodowe	268	575	1 216	1 441	950	1,5
10.	Nieorganiczne pierwiastki chemiczne	1 393	0	0	0	926	1,5
11.	Inne wyroby różne	7	34	343	1 163	774	1,2
% importu ogółem		31,4	49,7	69,1	64,4	84,4	84,4*
Import ogółem		39 733	23 449	20 620	27 962	63 073	100,0

* Zaokrąglenia powodują różnicę w sumowaniu wyników cząstkowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów niepublikowanych z DFAT, Market Information and Analysis Section, Canberra, otrzymanych 8.02.2013 (wymiana z Polską).

roku największą pozycją importową był koks (27% importu ogółem), a na piątej pozycji było złoto (5%), które nie były importowane w kolejnych latach. W roku 2012 ważne miejsce w imporcie zajmowały też świeże owoce i orzechy, surowe skóry i ryby. Łącznie na 11 pozycji towarowych przypadało 85% całego polskiego importu z Australii. Znaczny spadek odnotowano natomiast w imporcie części samochodowych, różnych wyrobów przemysłowych, maszyn biurowych, urządzeń elektrycznych i mięsa.

Podsumowanie

Australia to dynamicznie rozwijająca się gospodarka, charakteryzująca się jedną z najbardziej liberalnych polityk handlowych i prowadząca ożywioną wymianę handlową. W roku 2011 zajmowała wysoką 21 pozycję wśród głównych eksporterów i 19 pozycję wśród głównych importerów w świecie²⁵. W eksporcie Australii dominują surowce (ruda żelaza, węgiel, złoto, gaz ziemny, ropa naftowa), natomiast w imporcie przeważają ropa naftowa (surowa i przetworzona) i artykuły przemysłowe (samochody, sprzęt telekomunikacyjny, lekarstwa). Zaledwie na pięć krajów przypada połowa obrotów towarowych Australii i to zarówno w eksporcie (Chiny, Japonia, Korea, Indie i Stany Zjednoczone), jak i imporcie (Chiny, Stany Zjednoczone, Japonia, Singapur i Niemcy). Oznacza to jednocześnie, że z jednej strony jest to rynek otwarty na współpracę handlową, z drugiej natomiast w pewnym sensie „zagospodarowany”. Pewną trudnością w wejściu na rynek Australii jest jego ukierunkowanie i ściśle więzi z regionem Azji-Pacyfiku²⁶. Spowodowało to nawet relatywne zmniejszenie udziału krajów Unii Europejskiej w wymianie handlowej Australii, z wyjątkiem tradycyjnych powiązań handlowych z Wielką Brytanią i znacznego importu z Niemiec.

Biorąc po uwagę fakt, że Australia należy do najbardziej rozwiniętych gospodarek świata i nadal bardzo szybko się rozwija, jest to potencjalnie jeden z bardziej obiecujących rynków dla eksportu oraz ważne źródło zaopatrzenia nie

---

²⁵ *Composition of Trade 2011-12*, Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), Market Information and Analysis Section, Commonwealth of Australia, Canberra, December 2012, s. 72.

²⁶ Ma to odzwierciedlenie także w funkcjonujących i powstających strefach wolnego handlu z udziałem Australii (z Nową Zelandią, ASEAN-em, Stanami Zjednoczonymi, Tajlandią, Singapurem, Malezją, Chinami, Japonią, Indiami i innymi krajami). Szerzej zob. www.dfat.gov.au/trade (luty 2013).

tylko w surowce, ale także w wysoką technologię (rosnący udział produktów innowacyjnych w eksporcie Australii).

W tym kontekście można stwierdzić, że wymiana handlowa pomiędzy Polską i Australią, zdecydowanie nie odpowiada możliwościom i potencjałom obu krajów. Z analizy struktury towarowej obrotów handlowych Polski i Australii wyraźnie wynika jej tendencja wzrostowa, co można uznać za pozytywną cechę.

Nasuwa się jednak pytanie, co determinuje polsko-australijskie relacje handlowe i co może spowodować wzrost wzajemnych obrotów handlowych obu krajów w przyszłości? Niewątpliwie za jeden z czynników dynamizujących te relacje można uznać przystąpienie Polski do Unii Europejskiej. Fakt ten można analizować na dwóch płaszczyznach: jako efekt bezpośredni i pośredni.

Efektorem bezpośrednim jest pięciokrotny wzrost obrotów od 2004 roku oraz pewne zmiany w strukturze wymiany handlowej pomiędzy Polską a Australią (np. eksport samochodów osobowych z Polski). Efekt pośredni, choć niemierzalny, jest bardzo istotny. Już bowiem samo przystąpienie do UE oznacza dla Polski znacznie korzystniejszą sytuację jako partnera handlowego Australii. Polska stała się dla biznesu Australii integralną częścią jednego z filarów gospodarki światowej (tj. Unii Europejskiej) – oprócz tak ważnych gospodarek światowych, jak Niemcy, Wielka Brytania, Francja czy Włochy. Uwiarygodniło to tym samym naszą pozycję jako kraju o małym ryzyku handlowym oraz zmieniło – u potencjalnych importerów i eksporterów – istniejące stereotypy Polski jako kraju „odległego”, nie tylko pod względem geograficznym. Oznaczało bowiem, że warunki i zasady handlu z Polską są identyczne jak w handlu z krajami Unii Europejskiej (takie same stawki taryfy celnej, procedury prawne i administracyjne). Podkreślano także większą transparentność, spójność i przejrzystości przepisów, co daje duże korzyści firmom zainteresowanym handlem. Polskę zaczęto postrzegać jako kraj ważny, odległy geograficznie podobnie jak Wielka Brytania czy Niemcy, czyli główni partnerzy handlowi Australii spośród krajów UE, a jednocześnie taki, z którym „warto handlować”. Dzięki integracji z UE na pewno wystąpił czynnik „psychologiczny”, który dynamizuje polsko-australijskie obroty handlowe.

Harmonizacja warunków handlu z przepisami UE, w połączeniu z poprawą standardów życia w Polsce, powinny stymulować wzrost zapotrzebowania sektora publicznego i prywatnego na handel, a tym samym sprzyjać większym możliwościom w dalszym jego rozwijaniu. Dla firm australijskich oznacza to także lepszy okres do angażowania się w różne przedsięwzięcia (nowe pro-

dukty w eksporcie, nowe usługi – edukacja, informatyka, reformy służby zdrowia i administracji publicznej, rynek spożywczy i wino) i to zarówno przez duże firmy, jak i mniejsze²⁷.

Problemem we wzajemnych relacjach handlowych jest jego przypadkowość, a wręcz incydentalność. W wypadku wielu produktów nie jest utrzymywana stała tendencja wzrostowa lub nawet pewna stabilizacja obrotów, co pokazały badania w całym analizowanym okresie. Tym samym może to powodować rezygnację z wymiany handlowej z powodu nawet niezbyt istotnych czynników. W rezultacie może to skutkować spowalnianiem wymiany lub jej ograniczaniem. Wiele zależy od polskiej aktywności na tym rynku, zwłaszcza że przynależność do UE z pewnością ułatwia kontakty handlowe, zniknęły bowiem „uprzedzenia”, a Polska traktowana jest jako duży kraj w Europie, stwarzający nowe możliwości dla australijskiego biznesu. Należy również podkreślić coraz większą aktywność biznesową Polonii australijskiej.

Literatura

- Australia Fact Sheet*, DFAT, Market Information and Analysis Section, Canberra, December 2012.
- Australia – Trade Matters 2012*, Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), www.dfat.gov.au/trade.
- Composition of Trade Australia 2004, 2006, 2011-12*, Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), Market Information and Analysis Section, Canberra, May 2005, May 2007, December 2012.
- Connolly E., Orsmond D., *The Mining Industry: From Bust to Boom*, Research Discussion Paper 2011-8, Reserve Bank of Australia, Sydney, December 2011.
- European Union, Fact Sheet*, DFAT, Market Information and Analysis Section, Canberra, December 2012.
- Gillitzer C., Kearns J., *Long-Term Patterns in Australia's Terms of Trade*, RBA Research Discussion Paper 2005-01, Reserve Bank of Australia, Sydney, April 2005.
- Grimond J., *No worries?*, „The Economist” 26.05.2011.
- Guttman S., Richards A., *Trade Openness: An Australian Perspective*, „Australian Economic Papers” 2006, No. 45 (3).

---

²⁷ T. Harcourt, *Opportunities in an Enlarging Europe*, „European Asia-Pacific Business”, EABC, Sydney 2004, s. 31.

- Harcourt T., *Opportunities in an Enlarging Europe*, „European Asia-Pacific Business”, EABC, Sydney 2004.
- Kearns J., Lowe Ph., *Australia's Prosperous 2000s: Housing and the Mining Boom*, Research Discussion Paper 2011-7, Reserve Bank of Australia, Sydney, December 2011.
- Lamy P., Dyrektor generalny WTO w: *Asian Century' Means Shared Prosperity, Responsibility and Multilateral Agreements*, WTO News, 11.03.2013.
- Lowe Ph., *Changing Relative Prices and the Structure of the Australian Economy*, RBA Sydney, 9.03.2011.
- Materiały niepublikowane otrzymane z Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), Market Information and Analysis Section, Canberra, 8.02.2013 (wymiana z Polską) i 11.03.2013.
- Oficjalna strona internetowa DFAT Australia: www.dfat.gov.au/trade.
- Globalizacja i regionalizacja w gospodarce światowej*, red. R. Orłowska, K. Żołądkiewicz, PWE, Warszawa 2012.
- Poland. Fact Sheet*, DFAT, Market Information and Analysis Section, December 2012.
- Stevens G., *The Lucky Country*, www.rba.gov.au/speeches/2012/sp-gov-240712.html.
- Summary of Australia's Trade*, Australian Government, www.dfat.gov.au/trade/trade-and-economic-statistics.html.
- Trade at a Glance 2012*, Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), Market Information and Analysis Section, Canberra, October 2012.
- Żołądkiewicz K., *Economic Cooperation Between Poland and Australia*, w: *Poland in the Light of the Global Economy Tendencies. Trends in the World Economy*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009.
- Żołądkiewicz K., *Integracja ekonomiczna Australii i Nowej Zelandii jako przykład współczesnych procesów integracyjnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2007.

AUSTRALIA AS POLAND'S TRADING PARTNER IN THE CONTEXT OF AUSTRALIAN FOREIGN TRADE

Summary

Australia is an open and well developed economy. Trade has fuelled a rapid expansion of Australian economy. Australia is a major exporter of minerals and agricultural products and importer of manufactured products. East Asia, European Union and the

United States are among major trading partners. It should be noted an increasing role of Asian countries (“Asian Century”) in Australian trade relations and relative losses of other regions, especially the EU-27. Thus, it is worth examining Poland-Australia trade relations and their determinants, having in mind Polish trade balance surplus.

Keywords: exports, imports, trade balance, trade turnovers, economic growth